

No dir que no

Podem considerar que *No dir que no* és una frase de sentit positiu, però que no equival, tanmateix, a *Dir que sí*, talment com *Dir que no* no és pas l'equivalent de *No dir que sí*. Sabem que, en català, la negació doble no és cap tret o característica gramatical, i que la que podem observar en frases com *No ho sap ningú*, *No m'ha donat res* o *No en té cap*, és simplement aparent, car hom considera que els mots *ningú*, *res* i *cap* (així com *mai*, *gens* i *enlloc*) conserven encara, tot i que són sentits generalment com a mots negatius, el valor positiu que tenien originalment, i és amb el reforç de la partícula *no* que adquireixen valor negatiu. Per això, una frase que conté dos mots pròpiament negatius, com *No dir que no*, s'ha de considerar que té un valor positiu, però no sempre equivalent, com en aquest cas, al de la frase plenament afirmativa —gramaticalment afirmativa— corresponent. *No dir que no* ens apareix clarament com una afirmació restringida, atenuada per la cautela, pròpia de qui no es vol comprometre.

En la prosa actual, aquestes construccions amb dues negacions que es compensen o s'eliminen mútuament són molt abundants. En alguns casos obeeixen a raons merament estilístiques, però més generalment introdueixen en el sentit de la frase un matis diferencial, de cautela o de circumspècció. Diem, així, per exemple, *no sembla adequat* (precedint una determinada afirmació), en què la partícula adverbial *no* anul·la el valor negatiu de l'adjectiu *inadequat*, quan, de fet, hauríem pogut dir *Sembla adequat*, a fi d'atenuar la nostra afirmació, de no revestir-la d'una seguretat excessiva o d'anticipar-nos a unes possibles objeccions. Molt sovint, aquestes construccions són l'expressió d'un sentiment de modèstia, que és natural que vulgui manifestar qui es veu obligat a la formulació de moltes afirmacions, l'acumulació de les quals el podria fer vorejar la fatuïtat o la pedanteria. Però és especialment quan hom es veu en la necessitat de parlar de si mateix que la modèstia fa recórrer a aquestes construccions. Així, un il·lustre lingüista, en haver de referir-se a la seva pròpia participació en uns determinats estudis lingüístics, ho fa en els termes següents: *Atès que jo no he deixat de tenir-hi un cert protagonisme...*

Com en totes les coses, l'ús reiterat pot degenerar en abús, que hom sol cometre, en aquests casos, més que no pas per l'excés de cautela o circumspècció, per una complaença inconscient en la utilització d'aquest recurs. Certes afirmacions de poca transcendència, que són òbvies perquè resulten de la simple observació de la realitat, és sens dubte preferible de formular-les per mitjà de construccions normals, és a dir, prescindint del sistema de dos elements negatius, l'un dels quals anul·la l'altre.